

Обучение детей татарскому языку проект «Уйный – уйный үсәбез»

Учебно- методический комплект «Татарча сөйләшәбез» - «Говорим по- татарски» для обучения русскоязычных детей 4- 7 лет татарскому языку , включает:

1.Пособие для воспитателей:

- тематический план;
- конспекты НОД;
- диагностический материал;

2.Рабочие тетради.

3.Аудиоматериалы.

4.Анимационные сюжеты.

5.Наглядно-демонстрационные, раздаточные материалы.

Содержание УМК состоит из трёх проектов:

Средняя группа (4- 5 лет) – “Минем өем” (Мой дом).

Старшая группа (5- 6 лет) – “Уйный-уйный үсәбез” (Растем играя).

Подготовительная группа (6- 7 лет)– “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” (Мы теперь уже большие, в школу ведут дороги).

Каждому проекту разработаны по 60 конспектов НОД.

Средняя группа “Минем өем” (Мой дом) –

Аудиоматериал – 64 трэка;

Анимационные сюжеты – 11;

Рабочая тетрадь – 17 заданий;

Наглядно-демонстрационный материал;

Активные слова + пассивные слова – 62 (было 178 слов);

Активные слова: эти, эни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 слов).

Пассивные слова: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 слов).

Проект “Минем өем” состоит из следующих тем:

- Гаилә - Семья
- Ашамлыклар- Продукты
- Уенчыклар- Игрушки
- Саннар- Счёт (1-5)

Старшая группа “Уйный-уйный үсәбез” (“Растем играя”) –

Аудиоматериал – 63 трэка;

Анимационные сюжеты – 15;

Рабочая тетрадь – 19 заданий;

Наглядно-демонстрационный материал;

Активные слова + пассивные слова– 45 (было 236 слов);

Активные слова: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, жиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинка, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 слов)

Пассивные слова: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 слов).

Проект “Уйный- уйный үсәбез” состоит из следующих тем:

- Яшелчәләр - Овощи
- Ашамлыклар- Продукты
- Савыт-саба- Посуды
- Киемнәр- Одежда
- Шәхси гигиена- Личная гигиена
- Өй жиһазлары- Мебель
- Бәйрәм “Туган көн” – Праздник “День рождение”
- Бәйрәм “Сабан туй” – Праздник “Сабантуй”
- Используются слова, словосочетания проекта “Минем өем”.

Объём словарного запаса по новому УМК составляет для детей 5-6 лет 62+ 45 слов, что соответствует возрастным особенностям дошкольника. Объём слов доступен для усвоения детьми 5-6 лет, направлен на общение детей, а не только на увеличение словарного запаса.

Использование дидактических игр позволяет повысить качество обучения, способствует лучшему усвоению программного материала, даёт возможность усвоить лексику татарского языка, закрепить речевой материал в игровой форме, поддерживать интерес к языку. Во время игр дети повторяют пройденный материал, задают друг другу вопросы, общаются с воспитателем на татарском языке. Разработанные дидактические игры на интерактивной доске, увлекают и в непринуждённой обстановке погружает ребёнка в языковую среду, где он впитывает в себя новую информацию.

В средней группе дети вопросы не задают, кроме Хэллэр ничек?, задаёт вопросы только воспитатель, к концу учебного года дети должны уметь угощать друг– друга.

В старшей группе дети должны уметь задавать и отвечать на вопросы: Хэллэр ничек? Нинди? Ничә? Нәрсә кирәк?, организовать сюжетные игры “Кибет” – “Магазин”, “Командир”, “Угостим друзей”.

Для закрепления с детьми пройденного материала в группах воспитателями предлагаются ниже тематический план, дидактические, словесные, сюжетные игры.

СТАРШАЯ ГРУППА

ТЕМАТИЧЕСКИЙ ПЛАН К ПРОЕКТУ «УЙНЫЙ-УЙНЫЙ ҮСӘБЕЗ»- «РАСТЁМ ИГРАЯ»

АКТИВНЫЕ СЛОВА	РЕЧЕВОЙ ОБРАЗЕЦ	АУДИОЗАПИСЬ РАБОТА В ТЕТРАДЯХ АНИМАЦИОННЫЕ СЮЖЕТЫ
КАБАТЛАУ - ПОВТОРЕНИЕ – 3 ЧАСА (1-3)		
	По проекту “Минем өем”	Аудиозапись №1 Работа в тетрадях №1 Анимационные сюжеты: 1. “Шалкан”- “Ренка”

ЯШЕЛЧЭЛЭР - ОВОЩИ – 21 ЧАСА (4-24)

кишер	-Бу нәрсә? -Кишер. -Мә, кишер.	Аудиозапись №2-24
баллы	-Нинди кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)?	Работа в тетрадах №2-6
ничә	-Зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	Анимационные сюжеты: 1. “Баллы кишер” - “Сладкая морковь”
суган	-Мә, зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	2. “Уйный-уйный эшлибез” – “Играя работаем”
бәрәңге	-Рәхмәт.	3. “Юл мажаралары” – “Дорожные приключения”
кыяр	-Зур кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	4. “Кем эшләми, шул ашамый” – “Кто не работает ,тот не ест”
кәбестә	-Кечкенә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
нинди	-Чиста кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
алты	-Пычрак кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
жиде	-Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) нинди?	
сигез	-Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) тәмле, зур (кечкенә), матур, чиста (пычрак)	
тугыз	Кишер баллы.	
ун	Алма баллы.	
	-Мә кишер(алма), аша. Баллы?	
	-Әйе, баллы. Рәхмәт.	
	-Ничә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)? Сана.	
	-Ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
	-Оля, кил монда. Мә, ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
	-Ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	
	-Оля, кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә,	

АШАМЛЫКЛАР - ПРОДУКТЫ – 6 ЧАСОВ (25-30)		
аш ботка	тэмле аш (ботка, сөт, ипи, чэй) -Нәрсә кирәк? -Аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) кирәк. -Нинди аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге)? -Тэмле аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге). -Мә, аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) аша (эч). -Рәхмәт. Аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) тэмле.	Аудиозапись №25-29 Работа в тетрадах №7, 8 Анимационные сюжеты: 1. “Аш бүлмәсе” – “<i>Столовая</i>”
САВЫТ-САБА - ПРОДУКТЫ - 6 ЧАСОВ (31-36)		
кашык тәлинка чынаяк зәңгәр	-Кашык (тәлинка, чынаяк) бир. -Нинди кашык (тәлинка, чынаяк)? -Зур (кечкенә, сары, яшел, кызыл, зәңгәр). -Ничә кашык (тәлинка, чынаяк)? -(1-10 га) кашык (тәлинка, чынаяк). -Мә, (1-10) кашык(тәлинка, чынаяк). -Мә, кызыл (сары, яшел, зәңгәр). чынаяк (тәлинка, чынаяк).	Аудиозапись №30-37 Работа в тетрадах №9, 10 Анимационные сюжеты: 1. “Өч аю” – “<i>Три медведя</i>” 2. “Чисталыкта - матурлык” – “<i>Красота в чистоте</i>”
КИЕМНӘР - ОДЕЖДА - 6 ЧАСОВ (37-42)		
күлмәк чалбар	яшел (кызыл, сары, зәңгәр) күлмәк (чалбар). чиста күлмәк (чалбар). матур күлмәк (чалбар).	Аудиозапись №38-43 Работа в тетрадах №11,12 Анимационные сюжеты:

ки сал йокла	күлмэк (чалбар) юк. -Оля, күлмэк (чалбар) бир. -Нинди күлмэк (чалбар)? -Сары (кызыл, яшел, зәңгәр) күлмэк (чалбар). -Ничә күлмэк (чалбар)? -Бер (1-10) күлмэк (чалбар). -Курчак, чалбар (күлмэк) ки (сал). -Оля, чалбар (күлмэк) бир. -Мә, чалбар (күлмэк). -Рәхмәт. Курчак, мә, чалбар (күлмэк) ки (сал). -Курчак, йокла.	1. “Киемнәр кибетендә” – “В магазине “Игрушек” 2. “Шаян уенчыклар” – “Забавные игрушки”
ШӘХСИ ГИГИЕНА – ЛИЧНАЯ ГИГИЕНА – 3 ЧАСА (43-45)		
бит кул хәерле көн	-Хәерле көн. -Мә су, бит (кул) ю. -Бит (кул) чиста. -Бит (кул) чиста. -Әйе, бит (кул) чиста.	Аудиозапись № 43, 44-48 Работа в тетрадях №13,14 Анимационные сюжеты: 1. “Ни өчен киемнәр югалган?” – “Почему спрятались игрушки”
ӨЙ ЖИҢАЗЛАРЫ – МЕБЕЛЬ – 3 ЧАСА (46-48)		
өстәл урындык карават	-Зур (кечкенә) урындык (өстәл, карават). -Зур аю, мә зур карават (өстәл,	Аудиозапись № 49 Работа в тетрадях №15

	урындык). -Кечкенэ аю, мэ кечкенэ карават (өстэл, урындык). -Нэрсэ кирэк? -Карават (өстэл, урындык) кирэк. -Нинди карават? -Зур (кечкенэ, сары, яшел, зэңгэр) карават. -Мэ, зур карават. -Рэхмэт.	Анимационные сюжеты: 1. “Маша һәм өч аю” – “<i>Маша и три медведя</i>”
БЭЙРЭМ “ТУГАН КӨН” – ПРАЗДНИК “ДЕНЬ РОЖДЕНИЕ” – 9 ЧАСОВ (49-57)		
яратам бар	-Мин алма (ипи, сөт, чэй, ботка, аш, кыяр, кэбестэ, бэрэңге, кишер) яратам. -Мин Коля(ны) (Оля(ны) яратам. -Мин курчак(ны) (аю(ны), песи(не), эт(не), куян(ны) яратам. -Нэрсэ бар? -Туп (курчак) бар. -Нэрсэ юк? -Туп (курчак) юк. Используя слова “Бар”, “Юк” повторить темы: “Семья”, “Овощи”, “Игрушки”. Повторить диалоги. Игры в “Магазин”.	Аудиозапись №50-60 Работа в тетрадах №16-19 Анимационные сюжеты: 1. “Туган көн” – “<i>День рождение</i>” 2. ”Кем нэрсэ ярата?” – “<i>Кто что любит?</i>”

БЭЙРЭМ “САБАНТУЙ” - ПРАЗДНИК “САБАНТУЙ” - 3 ЧАСА (58-60)		
	Использование пройденного материала. Повторение тем: “Семья”, “Овощи”, “Игрушки”. Игры в “Магазин”.	Аудиозапись №61-63 Анимационные сюжеты: 1. “Сабантуй” бэйрэме – <i>Праздник “Сабантуй”</i>

Дидактические игры, диалоги к проекту «Уйный – уйный үсәбез» для детей 5-6 лет.

Дидактик уен “Бу нәрсә? Нинди? Ничә? – Это что? Какой? Сколько?” <i>к проекту «Уйный – уйный үсәбез»</i> (диалог между воспитателем и детьми, между детьми). Маша: Бу нәрсә? Саша: Бу кишер (суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма). Маша: Нинди кишер? Саша: Тәмле (баллы), зур (кечкенә), чиста (пычрак) кишер. Маша: Ничә кишер? Саша: Бер (ике, өч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тугыз, ун) кишер.	Дидактик уен “Бу нәрсә? Нинди? – Это что? Какой?” <i>к проекту «Уйный – уйный үсәбез»</i> (диалог между воспитателем и детьми, между детьми). Акбай: Бу нәрсә? Мияу: Бу туп (куян, курчак, машина, аю, эт, песи). Акбай: Нинди туп? Мияу: Кечкенә (зур) туп (куян, курчак, машина, аю, эт, песи).
Дидактик уен “Бу нәрсә? Нинди? – Это что? Какой?” <i>к проекту «Уйный – уйный үсәбез»</i>	Дидактик уен “Бу нәрсә? Нинди? – Это что? Какой?” <i>к проекту «Уйный – уйный үсәбез»</i>

(диалог между воспитателем и детьми, между детьми).

Акбай: Бу нәрсә?

Оля: Суган.

Акбай: Суган нинди?

Оля: Кечкенә.

б)Мияу: Бу нәрсә?

Коля: Бәрәңге.

Мияу: Бәрәңге нинди?

Коля: Зур.

Дидактик уен

“Нәрсә кирәк? –Что надо?”

к проекту «Уйный – уйный үсәбез» (диалог между

(диалог между воспитателем и детьми, между детьми).

Маша: Бу нәрсә?

Саша:Тәлинка (чынаяк, кашык).

Маша: Тәлинка (чынаяк, кашык) нинди?

Саша:Тәлинка (чынаяк, кашык) матур, чиста , кызыл (сары, яшел, зәңгәр).

Дидактик уен

“Нәрсә кирәк? –Что надо?”

к проекту «Уйный – уйный үсәбез» (диалог между воспитателем и детьми, между детьми).

воспитателем и детьми, между детьми). Малай: Исәнме, Мияу. Кыз: Исәнме, Акбай. Малай:Нәрсә кирәк? Кыз:Туп кирәк. Малай: Нинди туп? Кыз: Зур (кечкенә, матур, чиста, пычрак, әйбәт) туп. Малай: Мә, зур , матур, чиста, әйбәт туп. Кыз: Рәхмәт. Сау бул, Саша. Малай: Сау бул, Оля.	а) – Коля, нәрсә кирәк? - Бәрәңге кирәк. - Мә, бәрәңге. - Рәхмәт. б) – Оля, нәрсә кирәк? - Алма кирәк. - Нинди алма? - Яшел алма. - Мә, яшел алма. - Рәхмәт. в) – Лена, нәрсә кирәк? - Кәбестә кирәк. - Ничә кәбестә? - Дүрт кәбестә. - Мә, дүрт кәбестә. - Рәхмәт.
Дидактик уен “Бир әле – Дай пожалуйста.”	Дидактик уен “Нәрсә кирәк? –Что надо?”

<i>к проекту «Уйный – уйный үсәбез» (диалог между воспитателем и детьми, между детьми).</i> -Кашык (тәлинка, чынаяк) бир. -Нинди кашык (тәлинка, чынаяк)? -Зур (кечкенә, сары, яшел, кызыл, зәңгәр) кашык. -Ничә кашык (тәлинка, чынаяк)? -(1-10) кашык (тәлинка, чынаяк). -Мә, (1-10) кашык(тәлинка, чынаяк).	<i>к проекту «Уйный – уйный үсәбез» (диалог между воспитателем и детьми, между детьми).</i> -Нәрсә кирәк? -Аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) кирәк. -Нинди аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге)? -Тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге). -Мә, аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) аша (эч). -Рәхмәт. Аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) тәмле.
Дидактик уен “Нәрсә кирәк? –Что надо?” <i>к проекту «Уйный – уйный үсәбез» (диалог между воспитателем и детьми, между детьми).</i> -Нәрсә кирәк? -Карават (өстәл, урындык) кирәк. -Нинди карават? -Зур (кечкенә, сары, яшел, зәңгәр) карават. -Мә, зур карават. -Рәхмәт.	Дидактик уен “Бир әле – Дай пожалуйста.” <i>к проекту «Уйный – уйный үсәбез» (диалог между воспитателем и детьми, между детьми).</i> а. -Оля, күлмәк (чалбар) бир. -Нинди күлмәк (чалбар)? -Сары (кызыл, яшел, зәңгәр) күлмәк (чалбар). -Ничә күлмәк (чалбар)? -Бер (1-10) күлмәк (чалбар). -Курчак, чалбар (күлмәк) ки (сал). б.-Оля, чалбар (күлмәк) бир. -Мә, чалбар (күлмәк).

	-Рәхмәт. Курчак, мә, чалбар (күлмәк) ки (сал). -Курчак, йокла.
	Дидактик уен “Нәрсә бар? –Что есть?” <i>к проекту «Уйный – уйный үсәбез» (диалог между воспитателем и детьми, между детьми).</i> -Нәрсә бар? -Туп (курчак) бар. -Нәрсә юк? -Туп (курчак) юк. (По образцу повторить темы “Семья”, “Овощи”, “Игрушки”, “Посуда”, “Мебель”, “Одежда”).